

Una escola per a tothom

- Principis
- Dimensions
- Fonaments

Del projecte educatiu a la proposta pedagògica de centre

- Organització i gestió del currículum i de les mesures educatives ● PEC ● DUA
- Resposta a la intervenció
- Programació i PI
- Avaluació

Comunitat educativa i obertura a l'entorn

- Docents i professionals d'atenció educativa
- L'alumnat, docents i famílies
 - Participació de la família

Itineraris personalitzats i escolarització

- Escolarització
- Itineraris postobligatoris
- Itineraris Formatius Específics (IFE)

Treball en xarxa

- Mapa territorial de recursos
- Xarxa de suports a l'educació inclusiva

De l'escola inclusiva al sistema inclusiu

1. Una escola per a tothom

Principis

Una escola per a TOTHOM: Atenció educativa a tots els alumnes

	Reconeixement de la diversitat com un fet universal	<ul style="list-style-type: none">● Realitat● Necessitats diverses● Entorns rics d'aprenentatge
	Sistema educatiu inclusiu com l'única mirada possible per donar resposta a tots els alumnes	<ul style="list-style-type: none">● Visió longitudinal i transversal de l'atenció educativa
	Personalització de l'aprenentatge: un disseny per a tothom	<ul style="list-style-type: none">● Alumne protagonista● Coneixement construït col·lectivament● Flexibilització del temps
	Igualtat d'oportunitats i equitat perquè tots els alumnes puguin rebre una educació integral i amb expectatives d'èxit	<ul style="list-style-type: none">● Treball per competències● Altes expectatives per a tothom
	Participació i corresponsabilitat	<ul style="list-style-type: none">● Pertinença al projecte● Cooperació● Coneixement i reconeixement de l'altre
	Formació del professorat per promocionar oportunitats de creixement col·lectiu i per desenvolupar projectes educatius compartits	<ul style="list-style-type: none">● Projectes educatius● Competències professionals● Compromís● Dinàmiques de debat pedagògic

De l'escola inclusiva al sistema inclusiu

1. Una escola per a tothom

Dimensions

La **cultura** del sistema inclusiu permetrà concretar en el projecte educatiu de centre les **polítiques i les pràctiques** per aconseguir una escola per a tots els alumnes i amb el compromís de fer accessible l'aprenentatge i la participació de tot l'alumnat.

CULTURES INCLUSIVES

Creences, valors i conviccions

- Crear comunitats segures, acollidores, col·laboradores i estimulants.

- Generar valors inclusius compartits per tota la comunitat educativa.

- Definir les polítiques i les pràctiques a l'aula.

POLÍTIQUES INCLUSIVES

Normatives, marcs d'actuació i planificació de recursos

- Assegurar que la cultura impregna tot el projecte educatiu de centre.

- Generar la presa de decisions a partir de la participació i la interacció de tota la comunitat.

- Planificar les mesures i els suports per augmentar la capacitat del centre per atendre la diversitat de tot l'alumnat.

PRÀCTIQUES INCLUSIVES

Orientacions per a la pràctica educativa

- Assegurar que totes les pràctiques escolars reflecteixin les cultures i les polítiques del centre.

- Generar que tota la pràctica tingui en compte la diversitat i la implicació de tot l'alumnat.

- Mobilitzar tots els recursos de la comunitat per impulsar l'aprenentatge.

De l'escola inclusiva al sistema inclusiu

1. Una escola per a tothom

Fonaments

Normativa Catalunya

Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació

L'escola ha estat vista com una oportunitat per a oferir a les noves generacions de ciutadans uns nivells més elevats de cultura i de benestar individual i col·lectiu.

*La **cohesió social** i l'**educació inclusiva** com a base d'una escola per a tothom.*

Directrius europees i internacionals

UNESCO 2015, *Repensar l'educació:*

"Una **educació bàsica de qualitat** és el fonament necessari per **aprendre al llarg de la vida** en un **món complex i ràpidament canviant.**"

Agenda de l'educació 2030

Garantir una educació inclusiva i equitativa de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge al llarg de la vida per a tothom.

Paradigmes del segle XXI

Recerca i tradició pedagògica

- ▶ Avenços en neurociència
- ▶ Aprenentatge competencial
- ▶ Personalització de l'aprenentatge
 - ▶ Avaluació formativa i formadora en els processos d'aprenentatge
- ▶ Implicació individual i col·lectiva en el procés formatiu de l'equip docent
- ▶ Canvi de paradigma: del dèficit de l'alumne a la necessitat de suport educatiu

De l'escola inclusiva al sistema inclusiu

2. Del projecte educatiu a la proposta pedagògica de centre

L'organització i la gestió del currículum i de les mesures educatives

Projecte educatiu de centre

Garanteix una atenció educativa inclusiva i de qualitat per a tots els alumnes

Projecte de direcció

Normes d'organització i funcionament de Centre

Projecte de convivència

Pla d'acollida

Projecte lingüístic

...

Models per orientar projectes educatius per a tots:

Disseny universal de l'aprenentatge

Resposta a la intervenció

...

Proposta pedagògica basada en un currículum competencial

PROGRAMACIÓ

Programar i avaluar per competències

Activitats transferibles, significatives i permanents, productives i funcionals

Avaluació del procés, diferents formes de recollir informació, coherents amb les activitats...

De l'escola inclusiva al sistema inclusiu

2. Del projecte educatiu a la proposta pedagògica de centre

Projecte educatiu de centre

Un projecte educatiu inclusiu als centres (i a les zones escolars rurals)

Permet que tothom es reconegui com a diferent i tingui sentit de pertinença al centre.

Genera dinàmiques internes de debat pedagògic per crear cultures compartides als centres.

Vetlla per la implicació de tots els docents en el projecte educatiu.

Facilita mecanismes de participació dels alumnes i les famílies.

S'organitza per afavorir el treball en xarxa amb tots els agents educatius.

Considera mesures i suports de diferents intensitats que permeten flexibilitzar el context d'aprenentatge i garanteixen la convivència i el compromís de tota la comunitat educativa.

Ofereix als alumnes propostes diversificades en la representació, l'expressió i el compromís.

Identifica les capacitats i les habilitats dels alumnes donant valor a les seves fortalezes i incorporant a l'aula mesures facilitadores de l'atenció a la diversitat.

Valora cada alumne en relació amb les seves pròpies possibilitats i fortalezes, i vetlla perquè tots els alumnes siguin reconeguts i valorats davant dels seus companys i companyes.

Preveu estratègies d'autoavaluació per als alumnes a fi que identifiquin el que han après, compreguin en què han de millorar i identifiquin els seus propis avenços.

De l'escola inclusiva al sistema inclusiu

2. Del projecte educatiu a la proposta pedagògica de centre

Disseny Universal per a l'Aprenentatge (DUA)

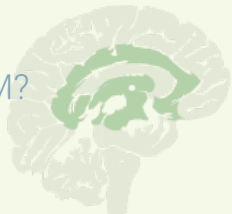
Són un conjunt de **principis** per al desenvolupament curricular que afavoreixen la **igualtat d'oportunitats** a **totes** les persones per aprendre.

El Disseny Universal per a l'Aprenentatge (DUA)*:

- proposa atendre la **diversitat de l'alumnat** i, des del principi, crear dissenys flexibles per a **tots** els estudiants.
- **redueix les barreres**, proporciona suports, adaptacions i manté altes expectatives per a tots.

XARXES AFECTIVES:

PER QUÈ
APRENEM?

Implicació

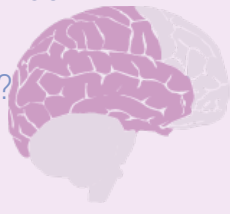
Presentar estratègies per:

- fomentar l'interès i la motivació per l'aprenentatge
- mantenir l'esforç i la persistència
- donar opcions d'autoregulació...

ALUMNES MOTIVATS
I **AMB INICIATIVA**

XARXES DE RECONEIXEMENT:

QUÈ
APRENEM?

Representació

Proporcionar :

- opcions per a la percepció
- diferents llenguatges
- opcions per a la comprensió...

ALUMNES INFORMATS
I **AMB RECURSOS**

XARXES ESTRATÈGIQUES:

COM
APRENEM?

Acció i expressió

Oferir:

- oportunitats per a l'acció, l'expressió, la manipulació i l'experimentació
- diferents formes d'expressió i accessibilitat
- opcions per a les funcions executives ...

ALUMNES AMB ESTRATÈGIES
PER **ASSOLIR** ELS **OBJECTIUS**

*Desenvolupat pel Center for Applied Special Technology (Centre de Tecnologia Especial Aplicada, CAST)

De l'escola inclusiva al sistema inclusiu

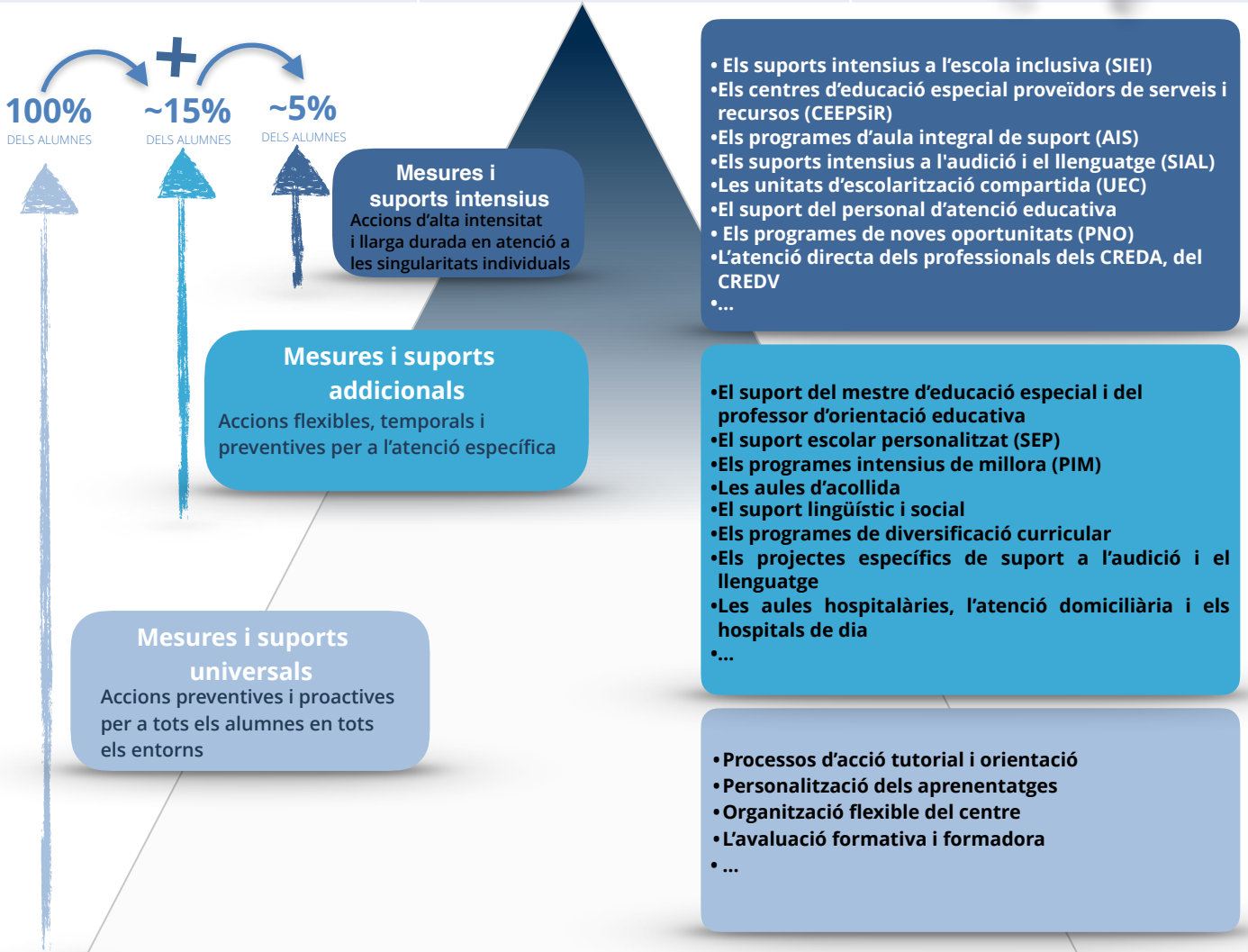
2. Del projecte educatiu a la proposta pedagògica de centre

Resposta a la intervenció: intensitat de mesures i suports

MESURES	SUPORTS	RESPOSTA A LA INTERVENCIÓ
<p>Accions i actuacions destinades a reduir les barreres de l'entorn educatiu, a prevenir les dificultats d'aprenentatge i a assegurar un millor ajustament entre les capacitats dels alumnes i el context.</p>	<p>Recursos personals, materials i tecnològics i els ajuts contextuals i comunitaris que els centres utilitzen per aconseguir que les mesures planificades siguin efectives i funcionals.</p>	<p>Procés estructurat i sistèmic per donar resposta a les necessitats de tots els alumnes. Atenent:</p>

De l'escola inclusiva al sistema inclusiu

2. Del projecte educatiu a la proposta pedagògica de centre

Avaluació

Avaluar comporta:

Recollir dades

1

Analitzar-les
i emetre judicis

2

Prendre decisions

3

Per regular el procés

AVALUACIÓ
FORMATIVA

AVALUACIÓ
FORMADORA

Si les decisions
les pren
fonamentalment
el professorat

Si les decisions
les pren
fonamentalment
la persona
que aprèn

Per valorar el procés

AVALUACIÓ
QUALIFICADORA

Si les decisions comporten
diferenciar graus
d'aprenentatge i orientar,
classificar o seleccionar

Per personalitzar el procés

AVALUACIÓ
PSICOPEDAGÒGICA

Si les decisions impliquen la
planificació de suports
addicionals i, també,
intensius

Identificar

- Les **competències, interessos, dificultats...** de l'alumne
- Les **barreres de l'entorn** que li dificulten l'aprenentatge

Orientar

- La **presa de decisions** sobre la resposta educativa que n'afavoreixi el desenvolupament personal i l'aprenentatge i que, si escau, es concretarà en el PI

De l'escola inclusiva al sistema inclusiu

2. Del projecte educatiu a la proposta pedagògica de centre

Proposta pedagògica: programació i Pla de suport individualitzat (PI) →

DEFINIR OBJECTIUS I CRITERIS D'ÈXIT

Què volem aconseguir i com sabrem si ho hem aconseguit

PI: prioritització d'objectius i definició dels criteris d'avaluació

PLANIFICAR

Què hem de fer per aconseguir-ho

PI: proposta de mesures i suports addicionals i/o intensius

PROGRAMAR

Pla de suport individualitzat (PI)

ACTUAR

Portar-ho a terme

PI: Qui? com? on? quan?

REGULAR

Introduir canvis de millora

PI: ajustar la resposta educativa

AVALUAR

Contrastar si estem aconseguint el que volíem

PI: d'acord amb la prioritització d'objectius

Procés constant i en equip

De l'escola inclusiva al sistema inclusiu

2. Del projecte educatiu a la proposta pedagògica de centre

Un exemple de proposta pedagògica: programació i Pla de suport individualitzat (PI)

PLANIFICAR

Què hem de fer per aconseguir-ho

PI: proposta de mesures i suports addicionals i/o intensius

El **pla de suport individualitzat (PI)** és un document que recull la valoració i la presa de decisions dels equips docents -amb la participació de la família i de l'alumne- sobre la planificació de les mesures, actuacions i els suports per donar resposta a situacions singulars de determinats alumnes.

Detecció de necessitats: avaluació formativa i avaluació psicopedagògica

Mesures i suports intensius

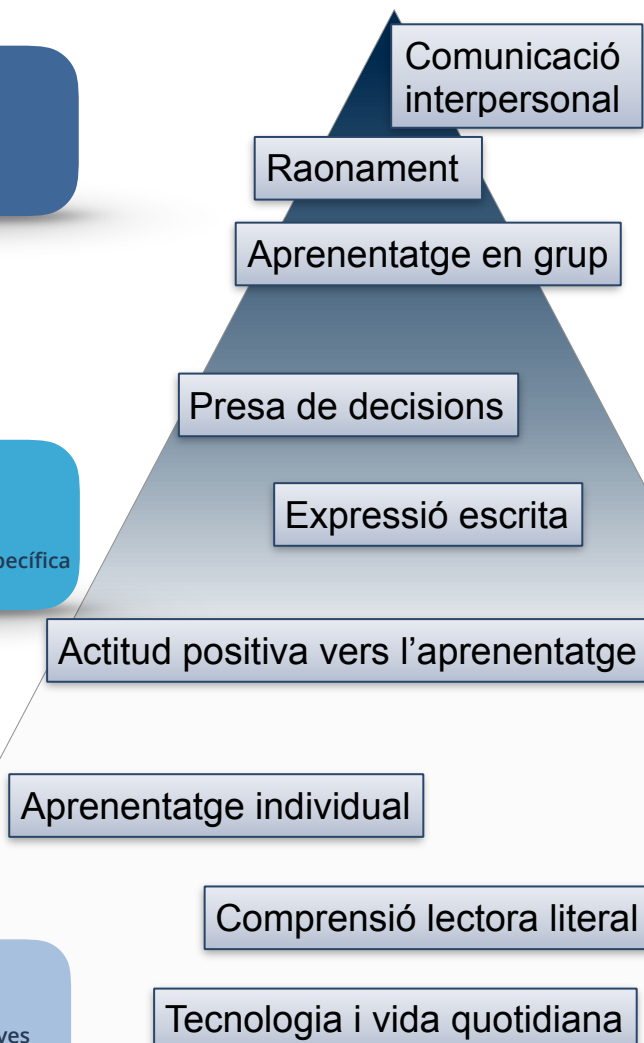
Accions d'alta intensitat i llarga durada en atenció a les singularitats individuals

Mesures i suports addicionals

Accions flexibles, temporals i preventives per a l'atenció específica als aprenentatges

Mesures i suports universals

Accions preventives i proactives per a tots els alumnes en tots els entorns

Concreció de les mesures

suport específic del mestre d'educació especial, educador, flexibilitat horària, monitor de menjador ...

Suport educatiu personalitzat, programa intensiu de millora, apadrinament lector, suport entre iguals, codocència, grup de suport a la lectura, ...

suports visuals, calendari, suports tecnològics... treball en grup, organització flexible de l'aula, múltiples formes de representació i expressió...

De l'escola inclusiva al sistema inclusiu

3. Comunitat educativa i obertura a l'entorn

Valors inclusius en el si de la comunitat educativa

La creació de valors inclusius en el si de la comunitat educativa depèn de l'actitud compromesa, cooperadora i còmplice de tots els agents educatius

Eines de participació, compromís i col·laboració entre la família, el centre i l'alumne:

un entorn d'oportunitats

El projecte de convivència

La carta de compromís educatiu

Els plans d'acollida i de tutoria

La xarxa de suports a l'educació inclusiva formada per totes les persones i institucions de la comunitat educativa (LEC)

Els plans educatius d'entorn

Docents i professionals de suport educatiu

Alumnes i família

De l'escola inclusiva al sistema inclusiu

3. Comunitat educativa i obertura a l'entorn

Docents i professionals d'atenció educativa

L'equip docent reflexiona, avalua i es constitueix en comunitat de pràctica per millorar els resultats de les seves actuacions

Lideratge compartit i autonomia de centre

Elements que generen comunitat :

Construcció de relacions positives entre docents, professionals d'atenció educativa i alumnes

Corresponsabilitat i criteris compartits per a l'organització dels recursos i per al desplegament acurat de les tasques

Línia de treball compartida per ajustar les expectatives i generar confiança mútua

Coneixement i acceptació de les diferències entre els diversos professionals i aprofitar aquestes per enriquir-se

Importància de la formació permanent vinculada al projecte pedagògic

Sentiment de participació i compromís en el dia a dia del centre

De l'escola inclusiva al sistema inclusiu

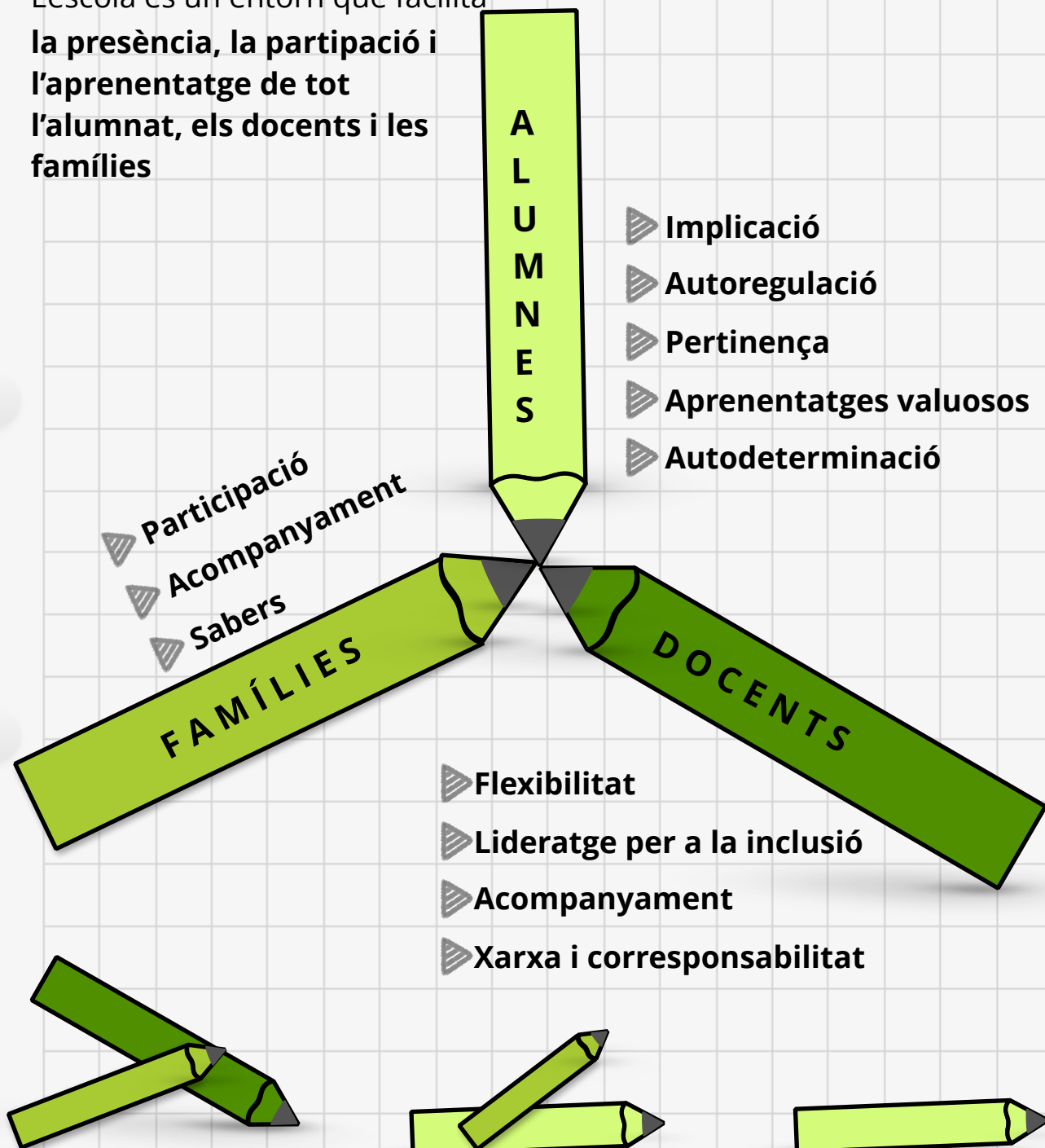
3. Comunitat educativa i obertura a l'entorn

Alumnes, docents i famílies

L'escola és un entorn que facilita la presència, la participació i l'aprenentatge de tot l'alumnat, els docents i les famílies

De l'escola inclusiva al sistema inclusiu

3. Comunitat educativa i obertura a l'entorn

Participació de la família

El centre ha de:

Fer participants les famílies i, si escau, l'alumne, en les mesures d'atenció incloses en el projecte educatiu del centre

Comptar amb l'expertesa de la família per identificar les necessitats específiques de suport educatiu i per planificar l'atenció educativa

Oferir informació i aclariments sobre aspectes evolutius dels alumnes i sobre aspectes funcionals relacionats amb el seu desenvolupament

Implicar i alhora acompanyar la família en la transició per les diferents etapes i serveis

Promoure la participació de les famílies en el procés d'avaluació i informació dels resultats de l'avaluació i de les propostes que se'n derivin

Comptar amb la voluntat de la família per a l'avaluació psicopedagògica que comporti propostes d'escolarització reflectides en el dictamen d'escolarització

Compartir els objectius del pla individualitzat que donin resposta a situacions singulars i complexes d'alguns alumnes

Oferir informació o vies per obtenir-la en relació amb els recursos tècnics i les ajudes socials

Assessorar sobre estratègies i formes d'actuació que facilitin la regulació de la conducta o l'establiment de límits als fills

Facilitar el contacte amb les associacions de famílies o altres entitats que puguin esdevenir un recurs d'ajuda mútua

De l'escola inclusiva al sistema inclusiu

4. Itineraris personalitzats i escolarització

Escolarització

Un sistema educatiu inclusiu ha de preveure tot el recorregut dels alumnes pel sistema educatiu, des del primer cicle d'educació infantil fins a la transició a la vida adulta, amb l'objectiu de traçar recorreguts a llarg termini, i garantir una coherència en l'acció educativa entre les etapes.

El procés d'accés a llocs escolars es regeix pels principis següents

Equitat

Inclusió Educativa

Foment de la cohesió social

Respecte al dret d'elecció de centre

Escolarització

Tots els alumnes s'escolaritzen en centres ordinaris.

Excepcionalment, les famílies o els tutors legals poden sol·licitar l'escolarització del seu fill o filla en un centre d'educació especial amb l'orientació dels equips d'assessorament i orientació sicopedagògics.

De l'escola inclusiva al sistema inclusiu

4. Itineraris personalitzats i escolarització

Itineraris a l'etapa postobligatòria

**Oportunitats
d'aprenentatge al llarg de
tota la vida**

ITINERARIS PERSONALITZATS EN FUNCIÓ DE LA INTENSITAT DE SUPORT QUE NECESSITA CADA ALUMNE:

Els centres educatius poden organitzar mesures flexibilitzadores de la formació professional

L'oferta de formació professional a col·lectius singulars per atendre les necessitats d'inserció o reinserció laboral, promoció, reciclatge o adaptació professional, o les derivades dels alumnes amb més dificultats.

Per a l'alumnat escolaritzat en centres ordinaris amb suports d'alta intensitat i en centres d'educació especial

Ensenyaments postobligatoris destinats a afavorir la professionalització i l'autonomia personal i social amb:

- Programes de formació i inserció adaptats, amb la finalitat que desenvolupin al màxim l'autonomia i aconseguixin la inserció social i laboral (PFI)
- Itineraris formatius específics (IFE) amb la finalitat que prioritzin l'autonomia personal i les capacitats

Per a l'alumnat amb necessitats educatives especials escolaritzat en centres d'educació especial

Els alumnes escolaritzats en centres d'educació especial que imparteixin formació podran acreditar unitats de competència en col·laboració amb els centres de formació professional.

De l'escola inclusiva al sistema inclusiu

4. Itineraris personalitzats i escolarització

Itineraris formatius específics (IFE)

Són **ENSENYAMENTS PROFESSIONALS** per a alumnes d'entre **16 i 20** anys (durant l'any natural que inicien l'itinerari) amb **necessitats educatives especials** associades a una discapacitat intel·lectual lleu o moderada

El **Pla pilot** té una durada de 4 anys, des del curs escolar 2016-2017 al 2019-2020

en **4** cursos

3.360 hores

El darrer curs del Pla pilot inclou la **formació en centres de treball**

2016-2017

Auxiliar en vendes i atenció al públic

2017-2018

S'han implementat i autoritzat nous grups

Es crearan noves modalitats

2020

Inici pla pilot

Auxiliar en cura d'animals i espais

Es fa una avaluació en cada curs escolar i en finalitzar el pla pilot i s'implementaran mesures de millora

De l'escola inclusiva al sistema inclusiu

5. Treball en xarxa

Treball en xarxa

Mapa territorial de recursos

El **Mapa territorial de recursos** és una eina que ajuda a la **planificació i distribució dels recursos** dels territoris

Possibilita el disseny d'**itineraris sostenibles, personalitzats** i adients a les necessitats de l'alumnat

Facilita conèixer els recursos disponibles a les famílies

Afavoreix el **treball en xarxa** entre els centres, els serveis educatius i les diferents administracions

Forma una eina de treball dels recursos

Centres

educació infantil, primària, secundària, formació professional

UEC

Unitats d'escolarització Compartida

Serveis educatius

EAP, CRP, LIC, CdA

Centres amb USEE

Unitats de Suport Educació especial

Centres amb IFE

Itineraris Formatius Específics

Serveis educatius específics

CREDA, CREDV, CRETDiC

CEE

Centres d'educació especial

AIS

Aules integrals de suport

Suports educatius dels departaments de Treball, Afers Socials i Famílies, Salut i Justícia

CEEPSIR

Centres d'educació especial proveïdors de serveis i recursos

CNO

Centres de noves oportunitats

De l'escola inclusiva al sistema inclusiu

Glossari

AIS	Aula intensiva de suport educatiu
CAD	Comissió d'atenció a la diversitat
CEE	Centre d'educació especial
CEEPSiR	Centre d'educació especial proveïdor de serveis i recursos
CESIRE	Centre Específic de Suport a la Innovació i la Recerca Educativa
CDIAP	Centre de Desenvolupament Infantil i Atenció Precoç
CREDA	Centres de recursos específic per a la discapacitat auditiva
CREDV	Centre de Recursos per a la Discapacitat Visual
CRETDIC	Centre de Recursos Educatius per a Alumnes amb Transtorns del Desenvolupament i la Conducta
CSMIJ	Centre de Salut Mental Infantil i Juvenil
EAP	Equip d'assessorament i Orientació Psicopedagògic
ELIC	Equip de Llengua Interculturalitat i Cohesió Social
IFE	Itinerari Formatiu Específic
NEE	Necessitats educatives especials
NESE	Necessitats específiques de suport educatiu
PI	Pla de suport individualitzat
SEP	Suport escolar personalitzat
USEE/SIEI	Unitat de suport a l'educació especial/Suport intensiu per a l'escolarització inclusiva